

Knauz Nándor (1831–1898) Az esztergomi szerzetesek története című írásának kézirata

Jelzet: Ms.I.194

Nyomtatott megjelenése: Pauli Szent Vincze Leányai meghonosítva Esztergomban nagykéri Scitovszky János bíbornokérsek, Magyarország hercegprímása által 1865. évben, Esztergom, Horák, 1865.

A kézirat kiállított részletében a ferencesek vízivárosi rendházáról ír Knauz Nándor. A Szent László tiszteletére emelt zárda alapítási éve nem ismert, a mohácsi csata után elpusztult. Esztergom 1683-as visszafoglalása után „*lothringi Károly és Barri főparancsnok a csatatéren érdemeket szerzett ferenczieknek a vízivárosban szállást és naponkint hat adag kenyeret rendelt. Aztán az esztergomi főkáptalan [...] adott nekik házhelyet, mely királyi helybenhagyást is nyervén, a szerzetesek számára deszkalakások s egy kápolna épült. Mindez elégett 1707-ben Rákóczy ostroma alatt. A még most is fenlevő zárda a sz. keresztre czimzett templommal 1727-ben kezdett építtetni s többszörös fenakadás után befejeztetett 1750-ben. [...] II. József alatt e zárda 1686. [!1786] jul. 22. eltörültetvén, kiürítettet. [...] Egy ideig zárva volt s a vallási alap birtoka. Később katonai növeldeül szolgált, míg végre Rudnay Sándor bibornokprimás 12000 fton megvette s a zárdát pályavégzett papnövendékek további kiképeztetésére lakhelyül, a templomot pedig könyv- és levéltárnak használta. 1847-ben átalakíttatott, 1850. évben pedig megnagyobbíttatott s a Nagyszombatból áthozott sz. Istvánról czimzett ősrégi papnövelde helyiségeül választatott. Aztán a templom is kiürítettvén, isteni szolgálatra kellően felszereltetett s diszítettet.*”

